

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ
СУДОВО-ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ**

Дікал Наталія Віталіївна

головний судовий експерт

відділу товарознавчих та гемологічних досліджень

Донецький науково-дослідний експертно-криміналістичний центр

Міністерства внутрішніх справ України

м. Дніпро, Україна

З початком збройної агресії Російської Федерації на території України рухоме майно різних видів та форм власності зазнало і продовжує зазнавати втрат, пошкоджень або знищень. Збитки, завдані власникам нерухомості, величезні. Кожна постраждала особа розраховує на компенсацію матеріальної шкоди, але без визначення розміру збитків притягти винних до відповідальності неможливо [1, с. 170].

При розслідуванні та судовому розгляді кримінальних та цивільних справ, часто виникає необхідність у використанні спеціальних знань в галузі товарознавства, а саме в судово-товарознавчій експертизі. Отже, судово-товарознавча експертиза – це проведення спеціальних досліджень, що вимагають глибоких знань в певній галузі.

У кримінальному судочинстві проблема призначення і проведення експертиз займає особливе місце. Вона була і до теперішнього часу залишається досить актуальною, оскільки важлива роль в доведенні вини особи, яка вчинила злочин, належить саме експертизі. Стрімке зростання потреб сучасного суспільства в використанні спеціальних знань, як у рамках судочинства, так і поза цими рамками дозволяє розглядати судову експертизу, як самостійний і найбільш перспективний механізм захисту прав і свобод громадян, а також інтересів держави [2].

Необхідно звернути увагу на те, що під час призначення судових експертиз виникає чимало проблемних питань, вирішення яких сприятиме ефективнішій діяльності експертних установ та експертів та їх взаємодії з органами досудового розслідування та суду [3, с. 42].

Варто зазначити, що спектр питань, які сьогодні вирішують судові експерти-товарознавці, постійно розширюється. З початком повномасштабної війни почали відбуватися певні порушення щодо продажу товарів і послуг, придбаних за державні кошти. В результаті чого для встановлення ринкової вартості знадобилися товарознавчі експертизи.

Крім того, зросла активність шахраїв у сфері продажу товарів через соціальні мережі та Інтернет. В результаті чого зросла кількість експертиз, пов'язаних з дослідженням неякісної продукції.

Однак, основний акцент зараз робиться на підрахунок збитків, завданих збройною агресією Російської Федерації. І проблема, з якою стикаються експерти-товарознавці на цьому етапі, полягає в тому, що їм доводиться проводити експертизу без огляду об'єкта дослідження. Причини цьому різні, в тому числі у зв'язку з повним знищенням або знаходженням на окупованих територіях об'єктів дослідження. У разі не можливості безпосередньо оглянути об'єкт, експерт повинен ґрунтувати свій висновок на інформації, що міститься в документах, наданих на експертизу. Це призводить до певних незручностей.

Слід зазначити, що процес визначення вартості регулюється законом України від 12.07.2001 № 2658-III «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» [4] та постановою кабінету міністрів України від 10.09.2003 № 1440 «Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав»» [5].

Підводячи підсумки, можна стверджувати, що судова товарознавча експертиза є досить складною через те, що досліджується багато товарних груп та послуг. До цього додається ще й завдання розрахунку збитків, завданих військовим вторгненням Російської Федерації, що є досить великим обсягом роботи. У зв'язку з цим постає ще одне актуальне питання: «Як можна вдосконалити та впорядкувати обсяг роботи, щоб оптимізувати час, необхідний для проведення таких експертиз?».

Література:

1. Холодова О. Ю. Особливості судової товарознавчої експертизи в контексті визначення розміру матеріальної шкоди, завданої власнику знищеного або пошкодженого майна внаслідок збройної агресії російської федерації *Актуальні питання судово-експертної діяльності в умовах воєнного стану та повоєнний період* : матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. (Одеса – Львів, 28 вересня 2022 року) : тези доповідей / відп. ред. Дмитро Кішко, Роман Заяць. Львів : Растр-7, 2022. С. 170–172.

2. Кулик Я. О. Проблеми призначення судової експертизи у кримінальному провадженні : веб-сайт URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.16.68.html> (дата звернення: 05.12.2023).

3. Найвер І. Л. Проблеми ідентифікації товарів при проведенні судової товарознавчої експертизи. *Актуальні проблеми криміналістичного та експертного забезпечення діяльності правоохоронних*

органів та суду в Україні : тези доп. учасників наук.-практ. конф. (Харків, 28 трав. 2021 р.). Харків : НДІ ППІСН, 2021. С. 42–45.

4. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України від 12.07.2001 № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14> (дата звернення: 05.12.2023).

5. Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 № 1440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-п> (дата звернення: 05.12.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-85>

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ТИМЧАСОВОГО ОБМЕЖЕННЯ У КОРИСТУВАННІ СПЕЦІАЛЬНИМ ПРАВОМ ТА ВІДСТОРОНЕННЯ ВІД ПОСАДИ

Кривцун Вікторія Олександрівна

*студентка I курсу другого (магістерського) рівня освіти
факультету права, гуманітарних і соціальних наук
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

У контексті застосування засобу забезпечення кримінального провадження у виді тимчасового обмеження в користуванні спеціальним правом Кримінальний процесуальний Кодекс (далі – КПК) України [1] регламентує у гл. 13 ключове положення про умову щодо обов'язкової наявності достатніх підстав вважати, що для припинення вчинення кримінального правопорушення чи запобігання іншому, припинення або запобігання протиправній поведінці, забезпечення відшкодування наявної шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, необхідно тимчасово обмежити в користуванні спеціальним правом, і з цією метою уповноважені особи мають право на встановлений процесуальним законом строк вилучити документи, що безпосередньо посвідчують користування спеціальним правом.

КПК України встановлено, що «тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом може бути здійснене виключно на підставі рішення слідчого судді під час досудового розслідування на строк не більше двох місяців» [1]. Клопотання про тимчасове обмеження в користуванні спеціальним правом – це письмове звернення